

Jože Snoj

OTROK

Prosili ste me, naj opišem svoj odnos do pisanja za otroke.

Naj se potemtakem komentiram?

Naj se analiziram?

Ne prvo ne drugo mi ne prihaja na misel – ne prvo ne drugo namreč ni moja naloga.

Na meni je, da izpovedujem. Naj torej izpovem, kaj me preveva ob človeškem otroku, da mi gre srh od svetega vzhičenja in svete groze po koži.

V otrokovem pogledu je strašna ranljivost veselja – Duh, vsakič znova, iz neskončnosti v neskončnost, na preizkušnji. Vse imamo v rokah, ko ga držimo v naročju, in nič. Nič, če ga prepuščamo padanju, in vse, če to padanje – po Rilkeju – z neskončno nežnostjo zadržujemo. Vsemogočni smo v tej svoji nemočnosti, vsak zase in vsakič znova Bog s prvim človeškim dojenčkom, ki ga je porodil iz sebe.

Z vsakim otrokom se Bog na novo rodi, z vsakim človeškim rojstvom se za vsakega od nas, ki smo ga spočeli, zamenjata kozmični vlogi – sinovi človekovi postanemo za svoj zemeljski hip očetje božji. V naše roke nam, za naš zemeljski hip, polaga Bog svojo silno u-božnost. V varstvo se nam daje v svoji silni nemoči.

Z nami JE – brez nas ga, namreč, NI. Z njim SMO – brez njega nas NI. Tako u-bogi drug brez drugega se ljubimo v tej soodvisnosti, v njej smo božji, tako drug v drugem smo bog-ati. Samo revni se v svojih revah zares ljubijo, samo revna ljubezen u-božcev, ki razen sebe drug drugemu nimajo ničesar dati, je tako bog-ata, da je za-resna, segajoča torej čez res-ničnost oziroma stvar-nost razvidnega sveta: latinska beseda za slovensko stvar je res!, vsa ontologija je v etimologiji!

V otrokovem pogledu je ta ubogobogata za-resna kozmična ljubezen, ki plodi svet, a ki jo svet s svojim bojem za obstanek, torej bojem vsega proti vsemu, hkrati venomer stiska v svoj oklep – iz dveh, ki sta ga s spočetjem znova premagala, je pricurljala vanj.

In otrok nas gleda, če jo vidimo.

In nas posluša – že materi v maternici je prisluškoval – če jo slišimo.

In nas osvaja, ker je trdoživ in hoče obstajati, in se raztogoti nad nami, če smo za njegovo skrivnost slepi in gluhi.

Njegova skrivnost je, da je mali Bog. Od vsega začetka je že VES, na začetku vse VE. A bolj ko se izjecljava, bolj se v njem pozablja ta mali Bog, in ko se izgovori SEM, ko si reče JAZ, je samo še velik človeški otrok. Beseda, božanska goljufiva kača, ga je speljala od Boga, ki ga nosi v sebi, v besedi ostaja sled za njim.

Pesniki ostajajo na tej sledi, vse poti pesnikov se zato stekajo nazaj v otroka. Pesnenje je namreč jecljanje v obratno smer – jecljaje smo se oddaljili od Boga v sebi, jecljaje se vračamo ponj vanj, ki je v nas. Ni poezije za odrasle in otroke, samo poezija je. In samo v šepetu velikim ušesom ali malim ušescem je razloček.

O otroku v sebi pišem in o otroku iz sebe. Gledam ga, poslušam – Boga, hvalabogu, v njem najdevam, zato

*Hvaljena bodi nebeška strd
ki si me za svet omedila
– ko me pogledaš, otrok
se mi v širok nasmeh
razleze
tega sveta pustinja*

*iz tvojih ust vame čebnja
prva Beseda
v tvojih očeh je že
ves načrt
vsega
ki se sebe spominja
ki se s seboj izpolnjuje*

* * *

*kako gará, Sveti duh
kako trdo dela
ko se vate ozira
in se portretira
ko, samopodobar
od svoje podobe za korak odstopa
in te za-
pušča
ko se ob-
čuduje*

marec 98

Otrok in knjiga 45 (1998)